

GLÓWNY INSPEKTOR SANITARNY

Jarostaw Pinkas

GIS-NK-ZK-0941-19/JR/18

03-10-2018

Warszawa, dnia .....

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. INFORMACJE OGÓLNE

Na podstawie art. 8a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1261 i 2111 oraz z 2018 r. poz. 138, 650 i 1490) zgodnie z zatwierdzonym „Programem kontroli” (akta kontroli str. 1-2) upoważnieni przedstawiciele Głównego Inspektora Sanitarnego przeprowadzili ujętą w Planie kontroli na 2018 rok, kontrolę w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu (PSSE).

Nazwa i adres kontrolowanej jednostki: Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Toruniu, ul. Sz. Bydgoska 1, 87-100 Toruń.

Zespół kontrolny:

- **Łukasz Jachimowicz** – Dyrektor Departamentu Nadzoru i Kontroli, koordynator kontroli, upoważnienie nr 27/2018 (akta kontroli str. 3), oświadczenie o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie z udziału w kontroli (akta kontroli str. 4);
- **Joanna Łaczyńska** – Główny specjalista w Departamencie Higieny Środowiska, upoważnienie nr 28/2018 (akta kontroli str. 5), oświadczenie o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie z udziału w kontroli (akta kontroli str. 6);
- **Edyta Nowacka** - Starszy specjalista w Departamencie Higieny Środowiska, upoważnienie nr 29/2018 (akta kontroli str. 7), oświadczenie o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie z udziału w kontroli (akta kontroli str. 8).

Czynności kontrolne w jednostce przeprowadzono w dniach 26-27 czerwca 2018 r.

wiepodlega

POLSKA
GTULECIE ODZYKANIA
NIEPODLEGŁOŚCI

GLÓWNY INSPEKTORAT SANITARNY
ul. Targowa 65 | 03-729 Warszawa
tel. +48 22 536 13 00 | fax +48 22 635 61 94
inspektorat@gis.gov.pl | www.gis.gov.pl

Zakres kontroli:

Przedmiotem kontroli, zgodnie z programem z dnia 23 maja 2018 r., była ocena prawidłowości załatwiania spraw z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej (zakłady fryzjerskie i kosmetyczne) oraz w zakresie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, sprawowanego przez Sekcję Nadzoru nad Obiektami Komunalnymi w okresie objętym kontrolą od 1.01.2017 do 31.12.2017 r.

Działalność kontrolowanej jednostki w kontrolowanym zakresie została oceniona pozytywnie z uchybieniami.

II. OPIS USTALONEGO STANU FAKTYCZNEGO

Informacje wstępne:

Kierownikiem jednostki kontrolowanej w okresie kontrolowanym była Pani Hanna Wolska, która na stanowisko Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu została powołana przez Prezydenta Miasta Torunia z dniem 24 lipca 2013 r. (*akta kontroli str. 9*).

Kontrolę przeprowadzono zgodnie z programem.

W wyniku przeprowadzonej kontroli ustalono, iż Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Toruniu działa na podstawie:

- powszechnie obowiązujących przepisów prawa;
- Statutu, stanowiącego załącznik do zarządzenia Nr 378/2011 Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z dnia 29 listopada 2011 r. w sprawie nadania statutu Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu, zmienionego Zarządzeniem Nr 398/2012 Kujawsko-Pomorskiego z dnia 11 grudnia 2012 r. (*akta kontroli str. 11-14*);
- Regulaminu Organizacyjnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu, nadanego Zarządzeniem Nr 1/2015 z dnia 9 lutego 2015 r. przez Dyrektora PSSE w Toruniu (*akta kontroli str. 15-35*).

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wykonuje zadania Państwowej Inspekcji Sanitarnej na obszarze powiatu toruńskiego, grodzkiego i ziemskiego, kierując działalnością Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu.

Sekcja Nadzoru nad Obiektami Komunalnymi PSSE w Toruniu realizuje następujące zadania (*akta kontroli str. 36-37*):

1. Nadzór sanitarny nad obiektami objętymi ewidencją, uwzględniając stan sanitarny obiektów i środowiska, w tym: nad obiektami i urządzeniami użyteczności publicznej oraz

środkami transportu publicznego, nad miejscowościami, trasami turystycznymi.

2. Nadzór sanitarny w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego wody:

- ⇒ Kontrola oraz wykonywanie systematycznych badań jakości wody służącej do zbiorowego zaopatrzenia ludności oraz kontynuowanie działań w ramach prowadzonego monitoringu jakości wody przeznaczonej do spożycia (z uwzględnieniem kontroli wewnętrznej prowadzonej przez przedsiębiorstwa wodociągowo-kanalizacyjne).
  - ⇒ Prowadzenie bazy Woda -Excel.
  - ⇒ Zatwierdzanie laboratoriów badawczych do badania jakości wody.
  - ⇒ Sporządzanie okresowych i obszarowych ocen jakości wody do spożycia, prowadzenie postępowania administracyjnego w przypadku stwierdzenia warunkowej lub braku przydatności wody do spożycia przez ludzi.
  - ⇒ Wydawanie ocen o materiałach i wyrobach stosowanych do uzdatniania wody oraz o materiałach i wyrobach stosowanych do dystrybucji wody; uzgadnianie parametrów, które wymagają monitorowania w wodzie dostarczanej odbiorcom usług z uwagi na zastosowane materiały lub wyroby do uzdatniania i dystrybucji wody oraz parametrów, które wymagają monitorowania w wodzie dostarczanej odbiorcom usług z uwagi na stosowane nowe technologie uzdatniania i dystrybucji wody.
  - ⇒ Współpraca z zarządcami/właścicielami wodociągów i wójtami gmin w celu wymiany informacji i danych w zakresie bezpieczeństwa wody.
  - ⇒ Współpraca z dyrektorami placówek oświatowo - wychowawczych w zakresie bezpieczeństwa udostępnianej dzieciom wody poprzez tzw. poidelka lub dystrybutory zainstalowane placówkach.
  - ⇒ Prowadzenie nadzoru w obiektach zamieszkania zbiorowego i użyteczności publicznej w zakresie występowania bakterii z rodzaju Legionella sp. w sieci wewnętrznej wody ciepłej.
3. Nadzór sanitarny nad podmiotami wykonującymi działalność leczniczą:
- ⇒ Kontrola stanu sanitarno - higienicznego i technicznego pomieszczeń.
  - ⇒ Kontrola postępowania i unieszkodliwiania odpadów medycznych.
  - ⇒ Prowadzenie nadzoru nad kontrolą ciepłej wody użytkowej pod kątem występowania bakterii z rodzaju Legionella sp.
4. Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym użytkowników kąpielisk i miejsc wykorzystywanych do kąpieli:
- ⇒ Weryfikowanie harmonogramów pobierania próbek wody w kąpieliskach oraz nadzorowanie wykonywania badań zgodnie z ustalonym z organizatorem planem.

- ⇒ Prowadzenie kontroli jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli.
  - ⇒ Dokonywanie oceny jakości wody w kąpieliskach i miejscach wykorzystywanych do kąpieli.
  - ⇒ Dokonywanie klasyfikacji jakości wody w kąpieliskach.
  - ⇒ Prowadzenie internetowego Serwisu Kąpieliskowego (System Monitoringu Jakości Wody w Kąpieliskach).
  - ⇒ Przekazywanie do WSSE danych do raportu w sprawie jakości wody w kąpieliskach dla Komisji Europejskiej.
5. Prowadzenie nadzoru nad przestrzeganiem przepisów dotyczących jakości wody na pływalniach:
- ⇒ Prowadzenie kontroli jakości wody na pływalniach poprzez wykonywanie doraźnych badań wody oraz przed wydaniem zbiorczej oceny rocznej, sporządzenie oceny.
  - ⇒ Nadzorowanie wykonywania badań jakości wody na pływalniach zgodnie z ustalonym z zarządzającym pływalnią harmonogramem badań. Prowadzenie postępowania administracyjnego w przypadku stwierdzenia braku przydatności wody do kąpieli (decyzje, wystąpienia).
6. Prowadzenie nadzoru w zakresie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi (rozpatrywanie wniosków o wyrażenie zgody na ekshumację, udział w ekshumacjach, wydawanie opinii (stanowiska Inspektora) w sprawie sprowadzenia zwłok z zagranicy lub wywozu zwłok poza granice kraju.
7. Nadzór nad bezpieczeństwem zdrowotnym uczestników imprez masowych, wydawanie opinii i konsultacje z organizatorami imprez - w zależności od potrzeb.
8. Prowadzenie nadzoru nad bezpieczeństwem dzieci w piaskownicach i placach zabaw.
9. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Sekcji poprzez: prowadzenie szkoleń wewnętrznych w Sekcji, uczestnictwo w szkoleniach ogólnostacyjnych oraz w konferencjach Polskiego Towarzystwa Higienicznego - Oddział Toruńsko - Włocławski i szkoleniach zewnętrznych.
10. Opiniowanie projektów uchwał Rady Gmin i Miast w sprawie regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminach oraz w sprawie określenia szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów.
11. Rozpatrywanie skarg i wniosków mieszkańców w zakresie złych warunków środowiskowych w ich miejscu zamieszkania, szczególnie pod kątem uciążliwości powodowanych hałasem, zanieczyszczeniem powietrza wewnątrz pomieszczeń, a także

czynnikami szkodliwymi wydzielanymi przez materiały budowlane w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi.

12. Sporządzanie wewnętrznych miesięcznych sprawozdań z realizacji planów pracy.
13. Sporządzanie wewnętrznych kwartalnych i półrocznych sprawozdań z realizacji planów pracy w 2017 r.
14. Opracowanie sprawozdań GUS (MZ-46, i MZ-45), ocen i innych informacji z wykonywanych działań, zawartych w planie pracy na 2017 r. i przekazanie do WSSE w Bydgoszczy.
15. Sporządzenie oceny stanu miejsc zbiorowego wypoczynku przed sezonem wakacyjnym 2017 na terenie powiatu toruńskiego celu przedstawienia przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu na posiedzeniu Komisji Zdrowia w Starostwie Powiatowym, dot. omówienia stanu zdrowotnego i zagrożeń epidemiologicznych dla mieszkańców powiatu.
16. Współuczestniczenie w opracowaniu informacji o stanie bezpieczeństwa sanitarnego miasta Torunia i powiatu toruńskiego ziemskiego za I półrocze i za rok 2017 r., w celu przedstawienia przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu na Sesji Rady Miasta Torunia i Rady Powiatu Toruńskiego.

Zagadnienia szczegółowe

Przedmiotem kontroli w Sekcji Nadzoru nad Obiektami Komunalnymi w PSSE w Toruniu była poprawność sprawowania bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej (zakłady fryzjerskie i kosmetyczne) oraz w zakresie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

Pod bieżącym nadzorem Sekcji w 2017 r. znajdowało się łącznie 951 obiektów w tym:

- ⇒ 217 zakładów fryzjerskich,
- ⇒ 153 zakłady kosmetyczne,
- ⇒ 11 zakładów tatuażu,
- ⇒ 39 zakładów odnowy biologicznej,
- ⇒ 37 obiektów, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych czy odnowy biologicznej,
- ⇒ 49 cmentarzy,
- ⇒ 16 domów przedpogrzebowych i zakładów oferujących usługi pogrzebowe.

W okresie objętym kontrolą, tj. od 1.01.2017 r. do 31.12.2017 r. ogółem przeprowadzono 558 kontroli, w tym 372 kontrole planowane i 44 interwencyjne. W kontrolowanym okresie wydano 162 decyzje administracyjne merytoryczne (w tym 2 na

zakłady fryzjerskie, 4 na zakłady kosmetyczne) i 40 decyzji płatniczych (w tym 2 na zakłady fryzjerskie i 2 na zakłady kosmetyczne) .

W przedmiotowym okresie wydano 103 decyzje administracyjne na ekshumację zwłok, 4 decyzje na wywóz zwłok za granicę oraz 31 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok/szczałków z zagranicy (*akta kontroli str. 38-40*).

Dokonano oceny dokumentacji następujących spraw:

1. dot. planowanej kontroli Zakładu Kosmetycznego [REDACTED] ul. [REDACTED] Toruń (znak sprawy: N.HK.5225.3.60), (*akta kontroli str. 41-53*),
2. dot. kontroli Zakładu Kosmetologii Estetycznej ul. [REDACTED] Toruń (znak sprawy: N.HK.5225.3.19), (*akta kontroli str. 54-66*),
3. dot. interwencyjnej kontroli Zakładu Fryzjerskiego [REDACTED] [REDACTED] Toruń (znak sprawy: N.HK.5225.1.68), (*akta kontroli str. 67-102*),
4. dot. interwencyjnej kontroli - Zakładu Fryzjerskiego ul. [REDACTED] w Toruniu (znak sprawy: N.HK.5225.1.128), (*akta kontroli nr 103-144*),
5. Stanowisko PPIS w Toruniu dot. sprowadzenia zwłok zmarłego w Nettinne Belgia do Torunia (znak sprawy: N.HK.5229.4.17.2017), (*akta kontroli str. 145-150*),
6. Stanowisko PPIS w Toruniu dot. sprowadzenia zwłok zmarłej w King's Lynn Wielka Brytania (znak sprawy: N.HK.5229.4.16.2017), (*akta kontroli str. 151-158*),
7. Decyzja PPIS w Toruniu dot. ekshumacji zwłok na Centralnym Cmentarzu Komunalnym w Toruniu (znak sprawy: N.HK.5229.2.55.2017), (*akta kontroli str. 159-170*),
8. Decyzja PPIS w Toruniu dot. ekshumacji zwłok na Cmentarzu Parafialnym w Czernikowie (znak sprawy: N.HK.5229.2.95.2017), (*akta kontroli str. 171-182*),
9. Decyzja PPIS w Toruniu dot. ekshumacji zwłok na Cmentarzu Komunalnym w Toruniu (znak sprawy: N.HK.5229.2.102.2017), (*akta kontroli str. 183-192*),
10. Decyzja PPIS w Toruniu dot. ekshumacji zwłok na Cmentarzu Parafialnym w Mazowszu gm. Czernikowo (znak sprawy: N.HK.5229.2.25.2017), (*akta kontroli str. 193-201*),
11. Decyzja PPIS w Toruniu dot. ekshumacji zwłok na Centralnym Cmentarzu Komunalnym w Toruniu (znak sprawy: N.HK.5229.2.41.2017), (*akta kontroli str. 202-218*),
12. Decyzja PPIS w Toruniu dot. ekshumacji zwłok na Centralnym Cmentarzu Komunalnym w Toruniu (znak sprawy: N.HK.5229.2.59.2017), (*akta kontroli str. 219-230*),
13. Decyzja PPIS w Toruniu dot. wywozu zwłok obywatelki Ukrainy z Torunia w celu pochowania we wsi Drahomyrchany (znak sprawy: N.HK.5229.5.4.2017), (*akta kontroli str. 231-247*),

14. Decyzja PPIS w Toruniu dot. wywozu zwłok obywatelki pochodzenia polskiego z Chełmży w celu pochowania w Hamm Niemcy (znak sprawy: N.HK.5229.5.2.2017), (*akta kontroli str. 248-265*).

Ocena prawidłowości załatwiania spraw z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej - zakłady fryzjerskie i kosmetyczne.

Na podstawie analizy zebranej dokumentacji stwierdzono co następuje:

1. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu w 2017 r. sprawując nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej przeprowadzał kontrole w zakładach fryzjerskich i kosmetycznych zgodnie z opracowanym harmonogramem. Kontrole były przeprowadzane także w wyniku interwencji. Fakt przyjęcia wniosku zgłoszonego ustnie był odnotowywany w protokole.
2. Kontrole były przeprowadzane przez osoby upoważnione na podstawie art. 35 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2015 r. poz. 1412, z późn. zm.), § 1,3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 31 grudnia 2009 r. *w sprawie zasad i trybu upoważniania pracowników stacji sanitarno-epidemiologicznych lub Głównego Inspektoratu Sanitarnego do wykonywania określonych czynności kontrolnych i wydawania decyzji w imieniu państwowych inspektorów sanitarnych lub Głównego Inspektora Sanitarnego* (Dz. U. z 2010 r. Nr 2 poz. 10), art. 79a ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1829, z późn. zm.).
3. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu na podstawie art. 79 ust. 1 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej* zawiadamiał o zamiarze wszczęcia kontroli, informując o zakresie przedmiotowym i pouczając kontrolowanego przedsiębiorcę o przysługujących prawach i obowiązkach.
4. W przypadku kontroli interwencyjnej na podstawie art. 79 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. *o swobodzie działalności gospodarczej*, wskazując na bezpośrednie zagrożenie życia i zdrowia odstępowano od zawiadomienia strony o zamiarze wszczęcia kontroli.
5. Z przeprowadzonych czynności kontrolnych sporządzano protokoły kontroli na właściwym formularzu, w 2 egzemplarzach. Protokoły zawierały informacje dotyczące kontrolowanego podmiotu, w tym zakresu przedmiotowego kontroli, wykaz dokumentów ocenianych w trakcie kontroli tj. procedury higieniczne i karty przekazania odpadów. W wynikach kontroli zawarto informacje na temat stanu formalno-prawnego kontrolowanego podmiotu.

6. Zakres kontroli realizowanych w zakładach fryzjerskich i kosmetycznych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu w 2017 r. obejmował:
  - ⇒ stan sanitarno-higieniczny obiektu, w związku z art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1866, z późn.zm.),
  - ⇒ sprawdzenie przestrzegania zapisów ustawy z dnia 9 listopada 1995 r. *o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych* (Dz. U. z 2015 r. poz.298, z późn.zm.).
7. W związku z przeprowadzoną kontrolą, w czasie której stwierdzono nieprawidłowości naruszające przepisy art. 22 ust. 1 ustawy *o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi*, w celu wyeliminowania istniejącego zagrożenia zdrowia Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu wydał decyzje nakazującą zamknięcie zakładu z rygorem natychmiastowej wykonalności. Wskutek kontroli sprawdzającej, wykazującej usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości organ wydał decyzję stwierdzającą wygaśnięcie decyzji nakazującej zamknięcie zakładu.
8. Decyzje administracyjne zgodnie z art. 107 § 1 *Kodeksu postępowania administracyjnego (dalej Kpa)* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1257) zawierają wszystkie elementy formalne. Decyzje były doręczane za zwrotnym potwierdzeniem odbioru.
9. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu zgodnie z art. 61 § 4 *Kpa* zawiadamiał o wszczęciu postępowania w sprawie opłaty za przeprowadzone czynności kontrolne, wskutek których stwierdzono nieprawidłowości w zakresie przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych. Następnie na podstawie art. 10 § 1 *Kpa* przed wydaniem decyzji płatniczej organ zawiadamiał o zakończeniu postępowania. Tym samym na każdym etapie postępowania organ umożliwiał stronom zgłaszanie wniosków i zapoznanie się z aktami sprawy.

Ocena prawidłowości załatwiania spraw z zakresu bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi.

Na podstawie analizy zebranej dokumentacji w zakresie ekshumacji stwierdzono, co następuje:

1. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu zajmuje stanowisko na prośbę osoby uprawnionej do pochowania zwłok.
2. Wzór wniosku o wydanie zgody na ekshumację i przewiezienie zwłok udostępniony jest na stronie internetowej Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu.

3. Wniosek zawiera m.in.: dane wnioskodawcy, stopień pokrewieństwa wnioskodawcy w stosunku do zmarłego, dane dotyczące zmarłego (imię i nazwisko, data zgonu, przyczyna zgonu wykluczająca chorobę zakaźną), imię i nazwisko oraz adres osoby, która zwłoki pochowała, adres cmentarza, na którym zwłoki/szczątki są pochowane, adres cmentarza, na który zwłoki/szczątki mają być przeniesione, wskazanie pozostałych uprawnionych) oraz uzasadnienie wniosku.
4. Wnioskodawca własnoręcznym podpisem potwierdza prawidłowość podanych we wniosku danych pod rygorem odpowiedzialności za fałszywe dane, zgodnie z art. 75 § 2 *Kpa*.
5. Do wniosku o wydanie zgody na ekshumację wnioskodawca załącza oświadczenie, że jest osobą uprawnioną do występowania z wnioskiem o ekshumację oraz, że wszystkie wymienione we wniosku osoby nie sprzeciwiają się zamierzonej ekshumacji i, że nie posiada wiedzy aby w sprawie toczył się jakikolwiek spór sądowy. Oświadczenie jest podpisywane w obecności pracownika Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu.
6. Przed wydaniem decyzji merytorycznej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu zgodnie z art. 61 § 4 *Kpa* zawiadamia strony postępowania administracyjnego o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji na ekshumację. Jednocześnie na podstawie art. 10 § 1 *Kpa* organ zapewnia stronom udział w postępowaniu oraz możliwość wypowiedzenia się co do zebranych dowodów, złożenia wyjaśnień oraz zapoznania się z aktami sprawy.
7. Stanowisko Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu zezwalające na przeprowadzenie ekshumacji wyrażone jest w formie decyzji administracyjnej, na podstawie art. 104 *Kpa*, art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* (Dz. U. z 2015 r. poz. 2126.), § 10 i 12 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. *w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi* (Dz. U. z 2001 r. Nr 153, poz. 1783 z późn. zm.).
8. Decyzje administracyjne zgodnie z art. 107 § 1 *Kpa* zawierają wszystkie elementy formalne.
9. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu zezwala na przeprowadzenie ekshumacji przy zachowaniu warunków dotyczących m.in.: terminu do przeprowadzania ekshumacji, sposobu postępowania z ekshumowanymi szczątkami, warunków sanitarnych zawartych w § 5 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 23 marca 2011 r. *w sprawie sposobu przechowywania zwłok i szczątków*.

10. Organ w decyzji zobowiązuje stronę postępowania do powiadomienia go o terminie zamierzonej ekshumacji.
11. Decyzje administracyjne doręczane są stronom za potwierdzeniem odbioru.
12. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu sprawuje nadzór nad zachowaniem warunków sanitarnych podczas wykonywania ekshumacji określonych decyzją własną. Fakt skontrolowania warunków przeprowadzenia ekshumacji zawartych w decyzji zostaje odnotowany w adnotacji służbowej. W adnotacji służbowej wskazane są m.in. data kontroli, osoby uczestniczące, firma dokonująca ekshumacji, środek transportu zwłok (marka samochodu, nr rejestracyjny), wskazanie miejsca przewiezienia ekshumowanych zwłok, sposób postępowania z ekshumowanymi szczątkami, informacja czy szczątki są ekshumowane przed okresem mineralizacji, imię i nazwisko sporządzającego adnotację.
13. Z uzyskanych od Kierownika Sekcji Nadzoru nad Obiektami Komunalnymi PSSE w Toruniu wyjaśnień wynika, że stosownie do decyzji Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu udział inspektora nad ekshumacją wymagany jest tylko przy ekshumacjach przed upływem 20 lat. Przy ekshumacjach po upływie 20 lat, to jest po okresie mineralizacji udział inspektora w opinii organu nie jest wymagany, ponieważ nie stanowi zagrożenia sanitarno-epidemiologicznego, (*akta kontroli str. 266*).

Na podstawie analizy zebranej dokumentacji w zakresie wydawania zezwoleń na sprowadzenie z zagranicy zwłok stwierdzono, co następuje:

1. Po wpłynięciu wniosku w sprawie wydania zezwolenia na sprowadzenie z zagranicy zwłok, celem pochowania na cmentarzu w kraju, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu zajmuje stanowisko na podstawie art. 14 ust. 4 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 z późn. zm.), § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. *w sprawie wydawania pozwoleń i zaświadczeń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich* (Dz. U. z 2007 r. Nr 249, poz. 1866) § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. *w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi* (Dz. U. Nr 153, poz. 1783 z późn. zm.) oraz art. 106 § 5 *Kpa*.
2. Stanowisko Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu wyrażane jest w formie postanowienia w trybie art. 106 § 5 *Kpa*. Postanowienie zawiera informację, że na postanowienie nie służy zażalenie.
3. W postanowieniu organ wyraża opinię pod względem sanitarnym mając na względzie, że przyczyną zgonu nie była choroba zakaźna. W aktach sprawy znajduje się wniosek starosty/prezydenta oraz przetłumaczone zaświadczenie o braku choroby zakaźnej.

Na podstawie analizy zebranej dokumentacji w zakresie wyrażania zezwolenia na wywóz zwłok z kraju za granicę celem pochowania ich na cmentarzu stwierdzono, co następuje:

1. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu zajmuje stanowisko na prośbę strony o wydanie zezwolenia na wywóz osoby zmarłej z kraju poza granice RP. W aktach sprawy znajduje się m.in., wniosek o wydanie zezwolenia na przewóz zwłok, szczątków ludzkich, odpis skrócony aktu zgonu, karta zgonu, pełnomocnictwo oraz zezwolenie na pochowanie zwłok, zaświadczenie o zapewnieniu miejsca pochówku.
2. Organ wydaje decyzję administracyjną na podstawie art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1261), art. 14 ust. 1 pkt. 2 i ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* (Dz. U. z 2017 r. poz. 912), § 10, § 11 ust. 2,3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. *w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi* (Dz. U. Nr 153, poz. 1783 z późn. zm.), § 2 i § 3 ust. 1 pkt. 1, § 4 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 grudnia 2007 r. *w sprawie wydawania pozwoleń i zaświadczeń na przewóz zwłok i szczątków ludzkich* (Dz. U. z 2007 r. Nr 249, poz. 1866) oraz art. 104 *Kodeksu postępowania administracyjnego*.
3. Organ zezwalając na wywóz zwłok w decyzji zastrzega spełnienie wymagania zawartego w § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2001 r. *w sprawie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi*, w przypadku niedostosowania się do określonych w decyzji warunków przedstawiciel Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu może nie dopuścić do wywozu zwłok za granice Rzeczypospolitej Polskiej. Decyzja zawiera pouczenie o przysługującym stronie prawie wniesienia odwołania.
4. Na mocy art. 10 § 2 *Kpa* ze względu na załatwienie sprawy niecierpiącej zwłoki odstąpiono od zapewnienia stronom czynnego udziału w każdym stadium postępowania, a przed wydaniem decyzji umożliwienia im wypowiedzenia się co do zebranych dowodów i materiałów. Stosownie do art. 127a *Kpa* Strona została także pouczona o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania.
5. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Toruniu dokonuje czynności kontrolnych w zakresie przygotowania zwłok zmarłej osoby do wywozu poza granice Rzeczypospolitej Polskiej. Z przeprowadzonej kontroli organ sporządza protokół kontroli w kontekście spełnienia warunków określonych w decyzji własnej zezwalającej na wywóz zwłok osoby zmarłej. W protokole odnotowany jest fakt dokonania opieczętowania trumny przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu.

6. Protokół kontroli sporządzany jest na właściwym formularzu. Kontrole przeprowadzane są na podstawie art. 1 i art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 1985 r. *o Państwowej Inspekcji Sanitarnej* (Dz. U. z 2017 r., poz. 1261) w związku z art. 67 § 1 oraz art. 68 § 1 i § 2 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. *Kpa* (Dz. U. z 2017 r. poz. 1257). W protokołach zamieszczono informacje o kontrolowanym obiekcie m. in. siedzibie, zakresie kontroli oraz o spełnieniu wymagań sanitarnych zawartych w decyzji organu zezwalającej na wywóz zwłok.
7. W aktach sprawy dot. decyzji na wywóz zwłok brak jest metryki zgodnie z rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 marca 2012 r. *w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia metryki sprawy* (Dz. U. z 2012 r. poz. 250).

III. USTALONE NIEPRAWIDŁOŚCI, UCHYBIENIA LUB UWAGI DOTYCZĄCE KONTROLOWANEGO ZAKRESU

W trakcie kontroli Sekcji Nadzoru nad Obiektami Komunalnymi PSSE w Toruniu na podstawie analizy skontrolowanej dokumentacji w zakresie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej - zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, nie stwierdzono nieprawidłowości, uchybień i uwag.

W części dotyczącej bieżącego nadzoru sanitarnego w zakresie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi na podstawie skontrolowanej dokumentacji dotyczącej zajmowania przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu stanowiska w trybie art. 106 § 5 *Kpa*, w związku z wydawaniem opinii sanitarnej dotyczącej sprowadzania zwłok, stwierdzono, że organ właściwie przywołał przepis art. 106 § 5 *Kpa* niemniej w uzasadnieniu stanowiska błędnie wbrew przywołanemu przepisowi pouczył stronę, że na postanowienie nie służy zażalenie, powyższe stanowi nieprawidłowość, która może mieć wpływ na ostateczny wynik sprawy i uprawnienia stron. Zgodnie z art. 106 § 5 *Kpa* zajęcie stanowiska przez inny organ (wyrażenia opinii lub zgody albo wyrażenia stanowiska w innej formie) następuje w drodze postanowienia, na które służy stronie zażalenie.

W skontrolowanej dokumentacji w zakresie sprowadzania zwłok, stwierdzono brak metryki wynikającej z rozporządzenia Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 marca 2012 r. *w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia metryki sprawy* (Dz. U. z 2012 r. poz. 250). Zgodnie z § 1 ust. 1 metryka sprawy, wraz z dokumentami, do których odsyła, stanowi obowiązkową część akt sprawy i jest na bieżąco aktualizowana. Chronologiczne zestawienie czynności w sprawie zawarte w metryce sprawy powinno odzwierciedlać przebieg załatwiania spraw. Metryka zawiera oznaczenie sprawy

(datę wszczęcia lub znak sprawy); tytuł sprawy (zwięzłe określenie przedmiotu sprawy); datę dokonanej czynności; określenie osoby podejmującej daną czynność (nazwisko, imię, stanowisko); określenie podejmowanej czynności; wskazanie identyfikatora dokumentu w aktach sprawy, do którego odnosi się dana czynność.

Na podstawie skontrolowanych spraw w zakresie zajmowania przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Toruniu stanowiska zezwalającego na przeprowadzenie ekshumacji stwierdzono, że decyzje administracyjne nie zawierały podstawy prawnej, z której wynikają kompetencje oraz właściwość organu do zajmowania stanowiska, podobną uwagę odnotowano przy wydawaniu postanowień dotyczących sprowadzenia z zagranicy zwłok. Powyższa uwaga wprawdzie nie rzutuje na rozstrzygnięcie sprawy niemniej jednak może naruszać ogólną zasadę legalizmu.

IV. ZALECENIA

Kierując się zasadą praworządności stosownie do przepisu art. 6 *Kpa*, zgodnie z którym organy administracji publicznej działają na podstawie przepisów prawa zaleca się aby stanowisko organu zajmowane w formie decyzji administracyjnej lub postanowienia oprócz wskazania podstawy merytorycznej zawierało podstawę kompetencyjną, tj. ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1261) (m.in. art. 4 ust. 1 pkt 1, art. 12 ust. 1 art. 37). Powołanie podstawy prawnej jest obowiązkowym elementem decyzji (art. 107 *Kpa*) i postanowienia (art. 124 *Kpa*).

Ponadto zaleca się zwracanie uwagi na właściwe informowanie strony o przysługującym bądź nie przysługującym stronie prawie wniesienia odwołania od zajętego stanowiska. Stosownie do art. 16 § 2 *Kpa* decyzje mogą być zaskarżane do sądu administracyjnego z powodu ich niezgodności z prawem, na zasadach i w trybie określonych w odrębnych ustawach.

Mając na uwadze konieczność odzwierciedlenia przebiegu załatwiania spraw w postępowaniu administracyjnym, przypomina się aby do spraw prowadzona była metryka, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie wzoru i sposobu prowadzenia metryki sprawy (Dz. U. z 2012 r. poz. 250).

Jednocześnie zobowiązuję do pisemnego szczegółowego poinformowania o sposobie realizacji powyższych zaleceń oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia działań - w terminie 1 miesiąca od daty otrzymania niniejszego *Wystąpienia pokontrolnego*.

V. PODSUMOWANIE / INFORMACJE DODATKOWE

Kontrola losowo wybranej dokumentacji w Sekcji Nadzoru nad Obiektami Komunalnymi w Powiatowej Stacji Sanitarno- Epidemiologicznej w Toruniu wykazała, że sprawy zostały załatwione zgodnie z obowiązującymi przepisami oraz z zachowaniem terminów wskazanych w Kodeksie postępowania administracyjnego. Dokumentacja spraw prowadzona jest w sposób przejrzysty i uporządkowany.

Stwierdzono, że skontrolowane sprawy zostały załatwione rzetelnie, starannie, terminowo, zgodnie z wnioskiem zainteresowanego oraz z wymaganiami przepisów prawa materialnego i Kodeksu postępowania administracyjnego. Praca Sekcji Nadzoru nad Obiektami Komunalnymi na podstawie skontrolowanej dokumentacji w zakresie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej (zakłady fryzjerskie i kosmetyczne) oraz w zakresie postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi została oceniona jako prawidłowa, niemniej jednak mając na uwadze stwierdzoną nieprawidłowość i drobne uchybienia w zakresie spraw dotyczących postępowania ze zwłokami i szczątkami ludzkimi, zasadnym jest wydanie zaleceń.

Czynności kontrolne zostały zakończone naradą pokontrolną, podczas której omówiono wstępne wyniki kontroli. Ponadto, dokonano wpisu do książki kontroli.

Kontrolę w Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Toruniu przeprowadzono zgodnie z obowiązującą w GIS procedurą GIS-ZSZ-NS-01 *Przygotowanie i przeprowadzenie kontroli*.

Czynności kontrolne zostały przeprowadzone na podstawie pisemnego imiennego upoważnienia przez osoby, oświadczające o braku istnienia okoliczności uzasadniających wyłączenie z udziału z kontroli.

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, po jednym egzemplarzu dla każdej ze stron.

Główny Inspektor Sanitarny

Jarosław Pinkas

(Kierownik jednostki kontrolującej)

INSPEKTOR
Departamentu Nadzoru i Kontroli

Łukasz JACIMOWICZ